

GUIA DEL TUTOR 2006

Jordi Pérez, Meritxell Girvent, Josep Lloreta i Elisabeth Moyano

Responsables del programa de Tutories
Oficina de Coordinació i Avaluació Acadèmica (OCAA)
Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida. UPF

1. Introducció

El projecte educatiu de la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida, entre d'altres coses, contempla un tipus de professor no solament informador sinó també educador i orientador. Així, des del començament, es va preveure un sistema tutorial d'ensenyament on els professors fossin també els orientadors, al llarg de tota la carrera, d'un nombre limitat d'alumnes.

Durant el curs 1999-2000, la Facultat va iniciar un programa de tutories personals de forma experimental i voluntària que s'ha vingut desenvolupant fins ara de manera correcta i en el que han estat implicats nombrosos professors i més del 60% dels estudiants. Davant els nous reptes derivats de la convergència europea d'ensenyament superior, l'equip de direcció de la Facultat va plantejar la necessitat de finalitzar l'etapa pilot i voluntària del programa de tutories per iniciar una nova etapa on l'experiència es generalitzés a tot el professorat i a tot l'alumnat. Aquesta proposta va ser acceptada per la Junta de Centre i posteriorment ratificada en un plenari de professors al desembre de 2005.

Aquesta guia pretén donar algunes orientacions comuns per tal de facilitar el nostre objectiu recollint les principals innovacions respecte a les guies anteriors de 2000 i de 2004.

2. Objectius del programa

La finalitat principal de les tutories personals consisteix en **facilitar als estudiants l'assoliment dels objectius educatius del Centre** durant la seva carrera. Aquests inclouen tant els referents a les **competències específiques** de la titulació de Biologia (les pròpies de totes i cadascuna de les assignatures) com aquells relacionats amb les **competències transversals** bàsiques per facilitar el futur desenvolupament professional de l'estudiant (com serien les habilitats orals i d'escriptura, el treball en equip, la cerca d'informació i l'ús de les noves tecnologies). Així, també, el programa hauria de perseguir l'objectiu general de la nostra universitat de fomentar la formació humanística i els valors solidaris dels estudiants.

3. Missions del tutor

La missió general del tutor consisteix en **fer un seguiment** de la trajectòria de l'estudiant i, en cas de necessitat, **orientar-lo** per facilitar l'assoliment dels objectius citats, procurant sempre el màxim de satisfacció i benestar.

En concret el tutor hauria de:

- Tenir coneixement sobre l'assistència de l'estudiant a les activitats docents programades, tant teòriques com pràctiques. Seria especialment important comprovar si l'alumne segueix (comprèn) correctament els continguts de les classes teòriques.
- Tenir coneixement sobre la participació de l'alumne a les avaluacions formatives trimestrals i sobre el seu resultat.
- Conèixer els resultats acadèmics de l'estudiant després de cada trimestre.
- Ajudar, si s'escau, l'alumne a planificar els seus aprenentatges (horaris, llibres de consulta, hàbits d'estudi, etc.).
- Orientar l'estudiant en la realització del Portafoli per fomentar el desenvolupament de les competències transversals previstes per la Facultat.
- Col·laborar amb la direcció del Centre en l'avaluació de les activitats de l'estudiant en les que pot obtenir crèdits de lliure elecció (Estades de recerca durant els estius o Bioconferències).
- Detectar els possibles problemes que dificultin el progrés acadèmic de l'estudiant (manca de dedicació, estratègies d'aprenentatge incorrectes, etc.) i orientar per tal de minimitzar-los.
- Detectar els possibles problemes socials i/o psicològics que dificultin l'aprenentatge i/o augmentin el malestar de l'estudiant i, si s'escau, derivar-los a l'OCAA per tal de tractar de reduir-los.
- Controlar el compliment dels compromisos assolits per l'alumne durant l'acció tutorial.

4. Requeriments del tutor

Considerant les missions de seguiment, d'orientació i de control del progrés de l'alumne amb el màxim de benestar que acabem de comentar, es deriven unes tasques concretes.

a) Accessibilitat a l'alumne.

La disponibilitat i la generació de confiança del tutor són els dos elements bàsics de l'acció tutorial. Hauríem de ser accessibles a l'alumne en qualsevol moment, òbviament dins d'uns termes raonables. Per aquest motiu seria interessant que facilitéssim informació sobre **quan** i **com** ens podrien trobar fàcilment. També hauríem de procurar generar confiança a l'estudiant, ja que aquesta és bàsica per assolir els objectius del programa.

b) Contactes regulars amb els alumnes.

El tutor ha de mantenir contactes regulars amb els estudiants. El nombre real de trobades dependria de cada situació d'interacció concreta, en funció de l'assoliment d'objectius i de les característiques personals dels tutors i dels alumnes.

A partir d'ara es garantirà **com a mínim** que tots els estudiants tinguin **una trobada trimestral** amb el tutor. Així, la coordinació acadèmica programarà, dins els horaris, el dia i hora de la trobada trimestral que serà contemplada pel PAD del professorat. Tot i així, es recomana fer dos contactes per trimestre, un per establir objectius i un altre per controlar el seu assoliment.

La trobada trimestral planificada per Coordinació serà comunicada amb antelació (abans de començar el trimestre, dins els horaris) i recordada uns dies abans tant als tutors com als estudiants. En ella, intentariem fer una avaluació de com estan anant les coses. Si el resultat fos positiu per l'alumne, no caldria fer grans coses més que felicitar-lo. Si el resultat no fos adient o fos negatiu, hauríem de fer un diagnòstic i propostes de millora.

Atès que aquesta activitat es computarà dins el PAD, en el cas que qualsevol tutor no pugui estar el dia previst hauria de canviar la data i/o hora de trobada d'acord amb l'estudiant.

c) Establiment d'objectius.

En la primera trobada, s'han d'establir conjuntament amb l'alumne uns objectius a assolir al llarg de cada trimestre. Fora bo que aquests objectius s'enregistressin per poder avaluar el seu compliment.

Hauríem d'establir una mena de contracte on l'alumne assumís uns compromisos davant el tutor i aquest es comprometés a fer el seu seguiment i ajudar-lo en el seu progrés. Dins del camp de la Psicologia, això és conegut com establiment d'un contracte conductual.

Fora bo que es donés un compromís per part de l'alumne sobre:

- l'assistència a les trobades amb el tutor on hi haurà l'acord mínim de mantenir la trobada trimestral convocada per la Coordinació de la Facultat;
- l'assistència regular i participació a les activitats acadèmiques programades;
- la participació a les avaluacions formatives;
- la planificació del seu temps de treball personal que **asseguri una dedicació diària des del primer dia.**

d) Registre de seguiment.

Atès que l'activitat tutorial serà avaluada posteriorment, seria necessari enregistrar totes les trobades formals, com a mínim el nombre d'elles i les dates de quan van ser realitzades (en l'annex 1 es presenta un possible model de full de seguiment per cada estudiant).

Els responsables del programa demanaran regularment als tutors aquesta informació mínima per conèixer i avaluar la marxa del programa.

e) Coneixement del rendiment i de l'entorn acadèmic del tutorant.

El tutor hauria de conèixer el més aviat possible el resultat acadèmic del tutorant en cada trimestre, tant de les avaluacions formatives com de les acreditatives finals.

El contacte mínim previst, en general, serà immediatament després de les avaluacions formatives i, per tant, el coneixement del resultat d'aquestes serà imminent. Respecte als resultats finals de cada trimestre, els tutors **haurien** de demanar directament la informació als tutorants. Es podria establir l'acord de que, tots just sortissin les notes, els estudiants enviessin els resultats als tutors.

(Des de la Direcció de la Facultat es gestionarà la possibilitat de que qualsevol tutor pugui accedir a l'expedient del seu tutorant des del Campus Global).

Així, també, el tutor hauria de conèixer l'entorn acadèmic del seu tutorant en cada trimestre (assignatures que està cursant, tipus d'activitat, temps de dedicació necessària per cursar-les correctament, etc.).

f) Detecció de problemes

Si observem que el progrés acadèmic no es compleix, hauríem d'intentar detectar els possibles problemes que el puguin dificultar i orientar l'estudiant per tal de minimitzar-los o d'eliminar-los.

Els possibles problemes poden provenir d'una manca de dedicació, d'estratègies d'aprenentatge incorrectes, de dificultats de comprensió dels continguts o de problemes psicològics i/o socials. També podrien donar-se diverses dificultats al mateix temps.

L'orientació es faria en funció de la detecció prèvia dels problemes.

- En el cas de manca de dedicació, hauríem d'intentar motivar a l'alumne i recordar-li el seu compromís.
- Si el fracàs es degut a un dèficit en les estratègies d'aprenentatge, una orientació possible seria la instrucció en tècniques d'estudi més eficients. En aquest cas, els tutors poden comptar amb el suport de l'OCAA i amb bibliografia especialitzada molt pràctica.
- Quan la dificultat provingui d'una manca de comprensió dels continguts de les matèries s'hauria de fer una derivació als professors que les imparteixen per tal de que orientin l'estudiant per assolir els objectius de les assignatures concretes.
- Per últim, en el cas de problemes psicològics (on són molt freqüents els relacionats amb l'ansietat) o socials, es podria fer, amb el consentiment del tutorant, una derivació al responsable del programa (Jordi Pérez) per buscar una solució adient al problema.

g) Assessorament en l'elaboració del Portafoli sobre competències transversals.

Des dels seus inicis, el nostre Centre ha tingut com a objectiu institucional que els seus graduats dominin quatre competències transversals bàsiques: parlar en públic davant un auditori, escriure correctament, treballar en equip i recollir informació a través de les noves tecnologies. Encara que aquestes competències han estat fomentades àmpliament des de totes les assignatures, fa uns anys s'han fet explícites com a objectiu institucional.

Seguint les orientacions referents a la convergència europea d'ensenyament superior, fa uns anys els estudiants de cinquè van iniciar l'experiència de realitzar un Portafoli per reflexionar i acreditar el grau d'assoliment d'aquestes quatre competències. En iniciar l'experiència pilot impulsada pel DURSI sobre l'adaptació dels estudis de Biologia a l'espai europeu d'ensenyament superior (EEES), en el curs 2004-05, es va introduir el Portafoli ja des del primer curs dels Estudis.

Els tutors haurien de assessorar els seus tutorants en el desenvolupament d'aquest instrument innovador. Per tal fi, els tutors tenen a la seva disposició la documentació generada sobre el tema i l'assessorament per part dels responsables de l'OCAA. Aquests informaran regularment sobre la implementació de l'activitat en cada curs acadèmic.

h) Col·laboració amb la direcció de la Facultat en l'avaluació d'activitats docents realitzades pels estudiants.

Per tal d'augmentar la formació dels seus estudiants, la Facultat estimula diverses activitats on els alumnes poden obtenir crèdits de lliure elecció. Les més conegudes són les estades de recerca durant els estius i els cicles anuals de Bioconferències. En ambdues situacions, els estudiants han de fer una memòria que és objecte d'avaluació. El volum d'estudiants que realitzen aquestes activitats és molt notable (uns 80 alumnes fan estades cada estiu i més de 60 segueixen les bioconferències anualment) i, per tant, el nombre de memòries a avaluar també és molt considerable.

Fins ara, aquesta tasca ha estat assegurada pel Deganat però el volum comentat requereix que sigui assumida pel col·lectiu de tutors. Així, les memòries d'activitats conduents a obtenir crèdits de lliure configuració seran avaluades pels tutors dels estudiants que les realitzin sota les directrius dels responsables educatius.

i) Reunions i activitats de formació

Possiblement, en algun moment es convocarà alguna reunió de tutors per reflexionar sobre el desenvolupament de l'experiència. També es podria programar alguna activitat formativa sobre el tema. En ambdues situacions seria molt important comptar amb la participació dels implicats.

Barcelona, febrer de 2006